

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapin yliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja pitää lakiesityksiä kannatettavana.

Opintosetelin käyttöönotto tukee toiselta asteelta valmistuvia jatko-opintojen suunnittelussa. Setelin käyttöönotto opin.fi -palvelussa lisää opin.fi -palvelun käyttöä, vaikkakin se on suunniteltu muulle kohderyhmälle. Jotta opintoseteli tulee käytettäväksi maksuvälineeksi opin.fi -palveluun, tulee korkeakoulujen tehdä investointeja järjestelmien kehittämisessä. Nämä ovat siis korkeakouluille ylimääräisiä kustannuksia. Opin.fi -palvelun käyttö rajaa avoimen korkeakouluopetuksen yhteistyöoppilaitosten (mm. kesäyliopistot, kansanopistot) opintosetelin hyödyntämisen ulkopuolelle, sillä nämä oppilaitokset eivät kuulu opin.fi -palvelukokonaisuuteen. Kokeiluaika kannustaa opin.fi -palvelun kehittämiseen siten, että korkeakoulujen tarjontaa kootaan kokonaisuuksiksi eri kohderyhmiä varten.

Toiselta asteelta valmistuvien jatko-opintoihin ohjaaminen kuuluu lähtökohtaisesti toisen asteen toimijoille. Korkeakoulujen tulee kuitenkin ohjata kohderyhmää opintoseteliin kytketyn tarjonnan löytämisessä, opintoihin ilmoittautumisessa ja muihin avoimen korkeakouluopetuksen käytäntöihin. On siis hyvä, että opintopistemääräiseen OKM:n tukeen tulee korkeakouluille lisäksi rahoitusta ohjauksen toteuttamiseen.

Hakeminen korkeakoulujen yhteishaussa on edellytys, että toiselta asteelta valmistuva saa opintosetelin käyttöönsä. Perustelut kohderyhmän rajaamiselle tukee tavoitetta kiinnittää nuoret korkeakouluopintoihin heti toisen asteen tutkinnon jälkeen. Ohjauksessa on kuitenkin muistettava, että vain yhden korkeakoulupaikan hakeminen ei riitä työttömyysetuuden saamiseen. On myös huomioitava, ettei tule ristiriitaisuuksia työ- ja elinkeinoministeriön esittämään lakimuutokseen työttömän työnhakijan mahdollisuudesta opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysturvaa menettämättä.

Opintosetelikokeilun kautta saadaan tietoa, mitkä tekijät vaikuttavat korkeakoulutukseen siirtymiseen ja miten toiselta asteelta vastavalmistuneet aloittavat korkeakouluopiskelun, vaikka tutkinto-opiskelupaikkaa ei vielä myönnetä. Kokeilun aikana korkeakoulut saavat mahdollisuuden kehittää, selkeyttää ja yksinkertaistaa tutkinto-opiskelijaksi pääsyä avoimien korkeakouluopintojen

suorittamisen myötä. Kokeilu antaa myös mahdollisuuden erilaisten ohjausmuotojen, myös ryhmäohjauksen, kehittämiseen.

Timonen Merija
Lapin yliopisto